

kder se prosi, naj bi se za deželno višjo sodnijo česko v Pragi za predsednika postavil mož, ki je češčine zmožen, a naj bi se ne uresničil glas, ki pravi, da je trd nemec za ovo mesto namenjen. Nemški liberallec Granitsch je nasvetoval, naj se prošnja vrže pod klop. Zoper to se je možki oglašil dr. Rieger rekoč: ministre, ki z znanim § 19. o ravnopravnosti tako delajo, da najvišji sodnik jezika $\frac{2}{4}$ prebivalstva ne razumeva, treba na tožno klop posaditi. Liberalci so se nekoliko stresli, prošnja se je oddala ministru s tem, da se na njo ozir vzame! Ako se 5 milijonom Čehov tako godi, kedaj bomo Slovenci kaj obveljali in dobili djanske ravnopravnosti? Dokler bo Stremajer ministroval, nimamo preveliko upanja! Naš novi šolski inšpektor, ravnatelj naših gimnazij, realk, mariborskega pripravnišča, ne zna nobeden slovenski! — Južno-tirolska poslanca Gentilini in Hipoliti pristopila sta grof Hohenwartovej skupini poslancev. Primorski poslanci Lazzarini, Vidulič in Franceschi pa so dali nemškim liberalcom slovo! Vlada hoče vojaško postavo podaljšano imeti; nemški liberalci nasprotujejo in tako utegne se zgoditi, da ministerstvo potem ne dobi $\frac{2}{3}$ potrebnih glasov. Kaj bo potem, ako propade, to se ugiba? Nekateri pravijo, da bo ali samo odstopilo ali pa državni zbor razpustilo. Potem imamo zopet nove volitve! Sitnobe pri nas bodo tem večje, ker bo ogerski zbor isto vojaško postavo gotovo podaljšal na 10 let. S Hrvati se Magjari ne morejo pogoditi, ker nečejo pri privoliti, da bi se Krajina vojaška (granica) združila s Hrvatsko in Slavonijo. Iz Hercegovine je kranjski regiment Kubu došel v Ljubljano, kder je bil sijajno sprejet. Iz Ljubljane gre ovi hrabri regiment na Dunaj.

Vnanje države. Ljudje po Evropi bi želeli, da bi se jim vojaška bremena polajšala, pa sedaj ni misliti na to. Sebični in gospodstvaželní državniki in narodi se orožja čedalje strahovitneje. To pa sili sosedé k enakim naporom in žrtvam. Največ je prej bil tukaj kriv francoski cesar, sedaj pa nemirni Bismark. Ta zahteva zopet več denarja in ljudstva od Nemcev za vojaške namene. Vsled tega moramo mi imeti 800.000 mož pod orožjem, Francozi, Italijani, Rusi, Srbi, Belgijanci itd. vsi pomnožujejo vojaške potroške, ljudje pa pomanjkanje in silo trpijo. Iz Italije se tropoma seli obupano ljudstvo v Ameriko. Kako iznemirjeno in neuredjeno je tam, priča to, da imajo skoro vsake kvatre drugo ministerstvo. Na Francoskem zborujejo poslanci prvič v Parizu, odkar so ondi l. 1870 Nemci in socijalisti razsajali. Belgijski freimaurer minister Frere-Orban je hotel papeža in škofo med seboj razdražiti se pa je grdo opekeli. Leon XIII. so postopanje zoper razkristijanjenje šol odobrili. Ministri čejo sedaj škofo in mešnike z gladom in pomanjkanjem užgati ustavivši jim plačo — pa bo tudi zastonj. Angleži gladujoče Irce zapirajo ali v Ameriko odvažajo na delo v

Kanado. Egiptovskega vice-kralja ima jud Rothschild v žepu, turškega sultana pa Angleži. Oba dva sta v rokah teh neusmiljenih oderuhov. Sultan je sicer obečal in marsikaj zastavil, da hoče obresti plačati, pa izkopati se mu ni mogoče. Bržčas bodo Angleži pograbili Sirijo in Mesopotamijo. Hrabri Chilenci v Ameriki so zopet zmagali na morji ter Peruvijancem vzeli ladijo oklopnico „Pilmago“.

Za poduk in kratek čas.

Središčani in Ormožki grajščaki.

Zgodovinski spominki — posneti iz Središke kronike, katero spisuje M. Sl.

IV. Redne davke so tržani tudi redno plačevali; izrednim so se pa z vsemi močmi vstavliali ter se dali poprej celo rubiti, kakor bi plačali. V takih slučajih je grajščak poslal iz Ormoža več svojih vojšakov v Središče, ki so več dni zaporedoma po trgu razbijali, ropali in prav dobro živeli. Zoper tako ravnanje so se tržani zopet pri deželnem poglavarju pritožili in tirjali odškodnine. Več zapisnikov iz onih časov nam kaže, kako nevsmiljeno so baronovi vojšaki po Središču razsajali. Na primer:

„Dne 4. grudna l. 1647 je baron poslal več svojih vojšakov v Središče, kjer so tri dni bili in napravili škode, kakor sledi: Gregoriju Borko so izpili vse vino in zaklali enega kokoča; njemu so pa roke na hrbtu vkup zvezali in v zadnjo hišo zaprli. Tam ga je našel varaški logar Mihal Kostena. Miklavžu Šinko so vzeli drevenko pšenice in eno kamižolo ter so oboje v krčmi zapili. Vrh tega so mu pobrali nekaj gotovega denarja, eno puško, dva sira, en venec česneka, 6 kokoši, 7 jaje, 3 funte stare slanine in 3 funte ogerske soli; tudi ključanco na kamri so zlomili.

Balažu remenarju so vzeli zdelano ovčjo kožo, nekaj denarja in 6 jaje. Martinu Dobrota so na dvorišču polovili 8 kokoši in mu vzeli 2 gld. gotovega denarja in dve merici ovsu, kar so zapili. Juriju Balaž so razbili kišto ter iz nje pobrali vse oblačilo in denar. Tudi pšenice so mu vzeli dve drevenki in polovili dve kokoši, eno gos in enega kopuna in potrli več novih loncev. Gospodinjji je takrat prešla tudi ena nova kitlja. Balažu Bedja so v ribniku polovili vse ribe in pobili 8 kokoši, razun tega njim je moral še dati 2 gld. 30 kr. za vino in 40 kolačev kruha.

Pri Mateji Bedo so imeli in krmili 3 dni in noči deset konjev.

Martin Simončič je poslal svojega kočlarja v krčmo po vino. Tam so ga baronovi služebniki zgrabili ter mu čop lasi s kožo vred porezali; „noch dem Ziehen Ihm salv. Die hossen vnd gatieh berundter Vnd Ziehen Ihm bey sein . . . hin vnd herr in hauss“ — potem so ga prav zbili, mu sukujo vzeli in njo zapili.“ In tako naprej. Enakih zapisnikov hrani Središki arhiv cele pole.

Ko se je črez tako nevmiljeno in nečloveško ravnanje in razsajanje baronovih podložnih in vojšakov takratni župan Štefan Kosec — hitro drugi den 8. grudna l. 1647 osebno pri Ormožkem grajščaku pritožil, ga je dal baron prav po Turškem v gradu v železje zakovati in v ječo zapreti. Drugi den ga je najprej grajščak sam s palico tako silno pretepaval, da je omedlel in se na tla zgrudil. Toda to še krutemu grajščaku ni zadostovalo. Naročil še je svojim hlapcem, naj ga namesto obeda prav dobro naklestijo. In zares! Ti so ga na klop vrgli in s šestimi palicami tako nevmiljeno topli, da bi gotovo dušo izdihnili, ko bi ga ne bil Bog čudežno pri življenju ohranil. Ko je nekoliko k sebi prišel, je prosil za spovednika; toda baron njegove prošnje ni uslišal, ampak dal ga je v neko temno in gujusno luknjo zapreti. Se le tretji den je nevmiljeni grajščak vbolega Središkega župana vsega pobitega izpustil. Zoper tako nečloveško in barbarsko ravnanje je sicer pri deželnem glavarju tirjal 100 cekinov odškodnine, pa menda ni veliko opravil.

Tudi zavolj ribičije in lova so vladali že večletni prepiri — poprek so vsled večletnih pravd razmere med Središčani in Ormožkimi grajščaki postale tako zamotane in zmešane, da je deželnemu poglavarju večkrat prav težko bilo pravo zadeti. Naj bolje je kazalo, pogoditi se in z dobrim poravnati zastarane razprtije, kar se je tudi l. 1654 v Gradcu zgodilo.

Smešničar 48. Priletnega samotarja obišče oženjen prijatelj črez mnogo let in ga začuden vpraša: no, Miha, zakaj se pa ne oženiš, lepo posestvo imaš pa si vedno sam? Miha mu odgovori: čul sem od oženjenih, da je težko najti sedanje dni dobre žene; nekateri najdejo sicer ob takih prilikah nebesa, a mnogo več pekel; zato sem si mislil: veš Miha nebes si še nisi zaslužil, pekla se pa bojiš, ostani torej sam svoj!

Razne stvari.

(K volitvi okrajnega odbora mariborskega) prišlo je v kljub silnej zimi vseh naših izvoljencev, celó g. Korman iz visokega Pohorja, le grof Nugent je izostal. Na to je 17 nemškutarjev dvorano zapustilo in ostali niso mogli postavno voliti.

(„Hrvatska narodnost iliti Duša hrvatskoga naroda“) je 416 strani debela knjiga, izišla pri Hartmannu v Zagrebu ter velja le 60 kr. Spisal jo je Gj. Deželič in nas uči, kako Hrvati narodnost svojo branijo in zagovarjajo zoper krivične napade.

(V Varaždinu) nameravajo domoljubi izdati tednik v podobi „Slov. Gospodarja“. Hrvatom ondi je treba takega lista.

(Razpisana) je fara Podčetrtek do 31. dec. (Dva slovenska rojaka) dobila sta lepe službe, g. J. Bezenšek imenovan je od bolgarskega kneza kot profesor stenografije v Sofiji z letno plačo

6000 frankov zlatih; g. J. Šubica pa je dunajska akademija umetnosti odposlala v Atene, da ondi greškemu kralju izdela dvoje slik!

(Prošnja zoper oderuho) poslal je državnemu zboru okrajni zastop Smarijski pri Celji.

(Obsojeni so) kravji tat Jožef Čanderer v Skokah mariborskega okraja na 15 mesencev v težko ječo, Vincencij Ferk, poštar pri sv. Trojici v Slov. goricah zarad 415 fl. ukradenih poštih denarjev na 15 mesencev, Anton Mohorko na 16 let v težko ječo, ker je v Supačkej vesi ptujskega okraja sosedu listnjak užgal, da je potem pogorelo 15 posestnikov in škode naredilo za 35.000 fl.

(Bivšo g. Pajkovo tiskarno) cenjeno na 4936 fl. je po očitnej dražbi kupil g. Jenez Leon iz Celovca za 5123 fl.

(Mostarski policijski načelnik) g. Urica, posestnik v Slatini, tožen zarad goljufige, bil je pri konečni obravnavi v Zagrebu nekriv spoznan.

(Sodnijski auskultant) za Kranjsko imenovan g. Tomaž Čajnkár.

(Za častnega srenjčana) imenovan je od trga Laškega g. dr. Lovro Stein, utemeljitelj slovitih toplíc Franc-Jozefovih.

(Učiteljico za ročna šenska opravila) iščejo v Velenji in št. Ilji; plača je 220 fl. Prošnje se vlagajo v Velenji do 15. dec. t. l.

(V Pretrežu) okolici Črešnjske fare hudo razsaja človeška kuga difteritis. Veliko jih je že pomrlo; tudi odraščene napada.

(Pravda celjskega opata zoper „Slov. Gospodarja“) bržčas ne pride pred porotnike, ker je upanja, da se bo na mirnem poravnala, kar je najboljše, posebno, ker je tudi Berks-opatova prenehala.

(Za družbo duhovnikov) je se prejelo iz zapuščine pokojnega Brašlovškega dekana, Matije Paprej, njej odločeno volilo od 100 fl. z nateklimi obrestmi vred v znesku od 113 fl.

Loterijske številke:

V Gradcu 22. novembra 1879: 24, 33, 12, 70, 38.
Na Dunaju „ „ 39, 70, 37, 5, 16.
Prihodnje srečkanje: 6. decembra 1879.

Tržna cena

preteklega tedna po hektolitrih.

Mesta	Pšénica		Rž		Jčúmen		Oves		Táršica		Proso		Ajda	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Maribor . .	8	30	5	50	4	70	2	60	4	90	4	90	4	70
Ptuj . . .	8	60	5	70	4	90	2	90	4	70	3	70	4	20
Gradec . .	11	15	7	56	6	28	3	45	5	10	—	—	5	80
Celovec . .	9	60	6	68	5	32	2	92	3	—	—	—	—	—
Ljubljana .	9	75	5	85	4	55	2	76	6	—	4	20	5	20
Varaždín .	8	—	5	80	5	—	2	70	4	85	6	50	4	40
Dunaj } 100 Klg.	14	36	10	10	9	20	6	90	7	35	6	85	—	40
Pešt } 100 Klg.	14	10	10	10	9	50	6	70	7	27	4	65	5	50